

ВИСНОВКИ

Розуміння творчості та її критеріїв має історичний характер і залежить від домінуючого стилю філософського мислення. У межах класичної традиції творчість визначено як діяльність, якій властива ознака результативної новизни, тому основним і універсальним критерієм творчості в класичній філософії виступає новизна.

Некласичні філософські концепції творчості вбачають новизну як критеріальну характеристику творчості не в результаті діяльності, а в процесуальності творчості, що розкривається за допомогою таких понять, як тривалість, міжсуб'єктність, поліфонічність, багатоплановість, міжпарадигмальність та ін.

Джерелом мовної/мовленнєвої творчості завжди слугує мінливий ментальний стан індивіда та/або суспільства. Творча особистість англомовного креативного світу, на нашу думку, здатна подивитися на те, що бачать всі, і подумати про те, про що не подумав ніхто, розглянути ситуацію через інший набір лінз, тобто будь-який творчий порив заснований на свіжості сприйняття.

На підставі виявлених нами даних комунікація в англомовній креативній картині світу має наступні характеристики: 1) символічність; 2) парадоксальність; 3) мультікодовість; 4) тематична багатозначність; 5) синтез семантичних зв'язків, образів, культур, епох; 6) утруднена мова; 7) множинність інтерпретації, відкритість.

У контексті глобальної креативності особливого значення набуває дискурс. Дискурс, зокрема англомовний креативний, як категорія комунікації та культурології посідає чільне місце у суміжних науках.

Перетинаючи міждисциплінарну межу, він стає об'єктом філософії, культурології, літературознавства, але максимальної ваги набуває в лінгвістиці.

Стосовно мови можна говорити про існування різних видів креативності. Слід розрізняти креативність на рівні звукового матеріалу, слів, словотворчих моделей, ідіоматики, синтаксису, тексту. На кожному з цих рівнів діють свої закони.

Важливу роль відіграє герменевтична активність інтерпретатора (читача) художнього тексту/дискурсу, якого залучено до гри.

Під креативною грою нами розуміється творче вживання мови. Креативна гра в широкому значенні – порушення системних відносин між мовними знаками, яке дозволяє реалізувати нові, нестандартні зв'язки між ними; це свідомий перехід людини - мовця на позиції людини - гравця. У вузькому значенні – це навмисне порушення норми мови і мовлення (мовна і мовленнєва аномалія), тобто гра з метою.

Лудична сутність англомовного креативного дискурсу реалізується за допомогою креативної гри з використанням цілої низки поетичних технік, серед яких провідними стають *символізм, парадоксальність, інтермедіальна взаємодія*.

Нами було встановлено, що в англомовному креативному світі спостерігається конвергенція наступних символів: 1) символики кольору; 2) символики природи; 3) символики предметів; 4) символики мінералів; 5) символики простору і часу.

У нашому дослідженні ми розглядаємо парадокс комплексно і керуємося наступним його розумінням. Парадокс – граматично правильне висловлювання, що характеризується логіко-семантичною суперечливістю компонентів, що виражається в суперечливій формі

та/або змісті. Парадокс є як фігурою мови/мовлення так і фігурою думки.

Нами було також виявлено, що в англomовній креативній картині світу лінгвальний парадокс виступає 1) художньою стратегією розкриття прихованої істини; 2) художньою стратегією створення ефекту ошуканого очікування; 4) художньою стратегією створення перевернутого світу *mundus inversus*. Засобом парадоксальності є іронія.

У англomовній креативній картині світу важливе місце належить і мистецтву, заснованому на художньому слові, і мистецтву, заснованому на зображенні. Мистецтво художнього слова є вершиною піраміди, що зосереджує в собі всі інші види мистецтва: архітектуру, скульптуру, музику та живопис. Таким чином, мистецтво художнього слова є інтегральним видом мистецтва.

За теорією інтермедіальності слова, які пересікаються у тексті можуть бути виражені не тільки вербально, але й будь-якими іншими елементами художньої форми – звуком, кольором, об'ємом. Як нами було доведено, в англomовному креативному дискурсі існує синтез, інтермедіальна взаємодія різних видів мистецтв.

Теоретичне і практичне вивчення проблеми синтезу в лінгвістиці, має значення для розробки проблем цілісності художнього світу твору і творчої індивідуальності письменника, його ідіостиль.

Креативний англomовний дискурс виявляє свою синтетичну природу на всіх рівнях поезики. Інтермедіальність стає домінуючим принципом тексту, як продукту креативного дискурсу в англomовній картині світу, візуальне та вербальне взаємодіють на всіх рівнях його структури. Феномен інтермедіальності

виникає внаслідок ускладнення принципів організації тексту.

Невід'ємною формою інтермедіальної взаємодії мистецтв у межах англомовної креативної картини світу є екфрасіс. Екфрасіс – це насамперед, діалог мистецтв, словесний опис предметів твору образотворчого мистецтва чи архітектури в літературному тексті. Екфрасіс пишеться під враженням творів візуальних мистецтв, словесно передаючи їх форму, зміст або навіть процес їх створення.

Всі візуальні фрагменти перебувають у відносинах взаємозв'язку, складають єдине ціле, перебуваючи не в хаотичному стані, а виконуючи поставлені автором певні етичні й естетичні завдання.

У контексті сучасної культури, британської зокрема, що розвивається в рамках інтермедіальності, екфрасіс дозволяє авторам не тільки знайти нову форму вираження своєї думки, а й оживити перед читачем діалог часів, зняти просторові межі, тим самим надає читачеві можливість не тільки прочитати текст, а й «побачити» його.

У сучасній науці досить робіт, звернених до проблеми екфрасіса, проте до цих пір дослідникам не вдалося прийти до єдності у визначенні терміна, не окреслені ясно і межі поняття.

Наше розуміння екфрасіса полягає в тому, що це: транстекстуальний (інтертекстуальний) засіб, невід'ємна ланка креативної комунікації, що створює ефект візуалізації (кольорової ілюзії присутності реального/фіктивного твору мистецтва), активізує процес інтерпретації художнього тексту за рахунок особливих, додаткових когнітивних й емоціональних зусиль з боку читача, наділеного багатоманітною уявою, та перетворює його на вдумливого, споглядального

спостерігача візуального образу, співавтора/творця художнього твору.

Зазначимо, що ми підрозділяємо екфрасіси на два види – експліцитний та імпліцитний. До експліцитних екфрасісів відносимо опис і позначення візуального матеріального об'єкта. Імпліцитний екфрасіс служить створенню (образу) словесної реальності, за допомогою залучення (відкрито чи завуальовано) мотивів візуального твору. Імпліцитний екфрасіс на кшталт ремінісценції, яка вносить в текст твору багатозначність, нові значення і тим самим розширює його смисловий простір.

Аналіз фактичного матеріалу дозволив нам дійти висновку: екфрасіс, складається з двох компонентів – вербального та візуального. Безпосередньо вираженим у тексті є вербальний компонент, його візуальна частина є імпліцитною. Для інтерпретації креативних текстів/дискурсів та декодування повідомлення автора важливу роль відіграє процес встановлення і визначення артефакту, що описується автором в тексті/дискурсі.

Реалізація даного завдання залежить від фонових знань читача, здатності зрозуміти і впізнати витвір мистецтва, що лежить в основі, і вже з урахуванням даного знання провести процес декодування, який буде представляти собою багатоваріантну інтерпретацію англomовного креативного тексту/дискурсу.

Як нами було встановлено в ході дослідження, екфрасіс в англomовній креативній картині світу виконує діалогічну, характерологічну та символічну функції.

Діалогічна функція екфрасіса полягає у створенні своєрідного діалогу між двома авторами – художником і письменником/поетом та автором/читачем.

Характерологічна функція екфрасіса описує інтер'єр, окремий предмет, персонаж, пейзаж, навколишню дійсність.

Символічна функція екфрасіса пов'язана з багатозначністю інтерпретацій творів візуальних мистецтв у креативному дискурсі, неминучим народженням нових художніх смислів.

Лінгвістичну природу екфрасіса ми досліджували з точки зору лінгвальних сигналів, тобто різноманітних мовностилістичних засобів, серед яких є алегорія, алюзія, антитеза, гіпербола, епітет, іронія, метафора, метонімія, образне порівняння, оксюморон, паралелізм, повтор, хіазм та інші.

Процес розуміння того, що таке креативність, сам вимагає креативної дії. Таким чином, зміст монографії відкриває перспективи дослідження інших актуальних параметрів англomовного креативного світу, зокрема, на матеріалі американської художньої прози та поезії.